

حسابرسی داخلی چیست؟ + وظایف

حسابرس داخلی

حسابرسی داخلی یا Internal Audit فرایندی مستقل و دقیق برای ارزیابی و تضمین کارایی و سیستم‌های کنترل داخلی مالی، دارایی‌های سازمانی، مدیریت ریسک و شرایط اقتصادی یک سازمان است. هدف حسابرسی داخلی حصول اطمینان از پیوستگی و مطابقت فعالیت‌ها، عملیات و فرایندهای سازمانی با استانداردها، قوانین و مقررات و کنترل موجودی سازمان است. به نوعی سیستم کنترلی است که برای مشخص شدن کیفیت هزینه‌ها، عملیات مالی و شفاف‌سازی وضعیت مالی و دارایی شرکت‌ها تنظیم و اجرا می‌شود. در حسابرسی داخلی نقاط ضعف فرایندی سازمان مشخص می‌شوند تا هر چه سریع‌تر نسبت به رفع آن و بهبود شرایط اقدام شود.

حسابرسی داخلی در هر سازمان و کسب‌وکار از مهم‌ترین امور کنترلی و نظارتی است. قوانین حسابرسی پس از انقلاب صنعتی در قرن هجدهم میلادی به تدریج شکل گرفت و همراه با توسعه شرکت‌ها و سازمان‌های بزرگ رشد کرد. در حال حاضر حسابرسی شامل قوانین و بخش‌های مختلفی است که در آن به حاکمیت سازمان، حفظ منابع و مدیریت بحران و تحلیل عملکردهای مالی مختلف پرداخته می‌شود.

برای دریافت دمو نرم افزارهای مالی

حسابرس داخلی

به هر فردی که از سوی مدیران ارشد برای حسابرسی امور مالی داخلی شرکت و سازمان منصوب می‌شود، حسابرس داخلی گفته می‌شود. حسابرسی سازمانی از مشکلات مالی ناشی از سوءاستفاده و تقلب در امور مالی پیشگیری می‌کند. مسئولیت سنگینی بر عهده حسابرسان است، زیرا به اسناد مهم هر شرکت و سازمان دسترسی دارند. حسابرس داخلی مستندات مالی شرکت را ارزیابی و بررسی و مشکلاتی نظیر تقلب، کلاهبرداری، شکستن قوانین و نواقص مستندات مالی را شناسایی می‌کند. همچنین پیشنهادهایی جهت بهبود شرایط مالی و افزایش نقاط قوت ارائه می‌دهد و نقش مشاوره‌ای در مدیریت سازمان‌ها و کسب‌وکارها ایفا می‌کند.

وظایف حسابرِس داخلی چیست؟

حسابرس داخلی می‌تواند شخص حقیقی باشد یا حقوقی. شرکت‌هایی که خدمات حسابرسی انجام می‌دهند وظایف همسانی با حسابرسانی دارند که کارمند دائمی سازمان به شمار می‌روند.

اقدامات، فعالیت‌ها و مسئولیت‌هایی که در راستای ارزیابی و بهبود کارایی و اثربخشی فرایندهای مدیریت ریسک، کنترل و حاکمیت سازمان در امور مالی انجام می‌شود از وظایف حسابرسی داخلی به شمار می‌روند. می‌توان این وظایف را در موارد زیر به اختصار تقسیم‌بندی کرد:

• کنترل و نظارت بر قراردادهای سازمان

ارزیابی صحت و مطابقتها و استانداردهای مالی قراردادهای سازمان

• ارزیابی و بررسی سیستمهای کنترل داخلی

بررسی کارایی و اثربخشی فرایندهای مالی برای اطمینان از صحت انجام فرایندها و کارآمدی عملیات اجرایی

• کنترل و نظارت بر فعالیتهای حسابداری

بررسی و ارزیابی صحت فرایندهای حسابداری و مطابقت با اسناد

• کنترل و ارزیابی صورتهای مالی سازمان

نظارت و بررسی صحت تراکنشهای مالی سازمان و مطابقت با اسناد

• مدیریت ریسک

شناسایی، تحلیل و ارزیابی ریسکهای موجود در سیستم کنترلی سازمان و کسب و کار

• رعایت قوانین و مقررات

اطمینان از صحت و مطابقت فرایندهای مالی با قوانین و مقررات داخلی و خارجی و استانداردهای هر صنعت، سازمان و کسب‌وکار

• ارزیابی کارایی و اثربخشی عملیاتی

بررسی میزان بهره‌وری و کارایی فعالیت‌ها و منابع سازمانی

• ارزیابی صحت و سلامت گزارش‌های مالی

بررسی و سنجش دقت، صحت و به وقت بودن گزارش‌گیری‌های مالی

برای دریافت دموی نرم افزارهای مالی

• کنترل و نظارت بر هزینه‌های سازمان

ارزیابی و مطابقت هزینه‌های سازمان بر طبق اصول و استانداردها و قوانین مالی

• ارزیابی اجرای قوانین استخدای سازمان

بررسی مطابقت‌های مالی با قوانین پرداخت دستمزد و حقوق در سازمان

• مشاوره و پیشنهاد

ارائه مشاوره و پیشنهاد در راستای اصلاح فرایندها، کنترل‌ها و عملیات مالی سازمانی به مدیران

• ارائه گزارش حسابرسی

تهیه و ارائه گزارش حسابرسی شامل یافته‌ها، نتایج و توصیه‌های لازم جهت بهبود فرایندهای مالی

• پیگیری و نظارت بر اجرای پیشنهادها

بررسی و اطمینان از به‌کارگیری توصیه‌ها و پیشنهادها در راستای بهبود بیشتر

• آموزش به کارکنان

آموزش و آگاهی بخشی به کارکنان حسابداری و امور مالی سازمان درباره اهمیت کنترل های داخلی، مدیریت ریسک و رعایت قوانین و استانداردها

• حسابرسی ویژه

انجام حسابرسی های ویژه به درخواست مدیران

• ارزیابی زیرساخت ها

بررسی سیستم ها و فرایندهای دیجیتال جهت حصول اطمینان بابت امنیت، صحت و کارایی سامانه های مالی و فرایندی سازمان

• مشارکت در برنامه ریزی و تصمیم گیری های استراتژیک

کمک به مدیران در تعیین خط مشی تصمیم گیری ها

مهارت‌های لازم برای جایگاه شغلی حسابرس داخلی

حسابرسی یکی از جایگاه‌های شغلی مهم و مؤثر در مدیریت سازمان‌ها به شمار می‌رود. حسابرسان علاوه بر ویژگی‌های فردی نظیر روابط عمومی بالا، جدیت و دقت، حفظ بی‌طرفی و توانایی‌های مدیریتی، باید مهارت‌های حرفه‌ای بالایی نیز داشته باشند. در ادامه مهارت‌های ضروری برای یک حسابرس داخلی به اختصار آورده شده است.

- مدرک تحصیلی یا مهارتی مرتبط با حسابرسی، حسابداری و مدیریت مالی
- تسلط بر برنامه‌های کاربردی و نرم افزارهای مدیریت مالی و حسابداری
- آشنایی با اصول کلی حسابرسی و قوانین حسابرسی داخلی
- آشنایی با شیوه انجام حسابرسی در حوزه‌های صنعتی، تولیدی، خدماتی و ...

- تسلط بر حسابداری پیشرفته و اشراف کامل بر جزئیات قوانین حسابداری
- آشنایی با حسابرسی شعب و حسابرسی شرکت‌های بازرگانی
- تسلط بر نحوه محاسبه و قیمت‌گذاری‌ها
- تسلط بر قوانین بودجه‌بندی و نحوه برنامه‌ریزی مدیریتی بودجه

مراحل انجام حسابرسی داخلی

با توجه به تنوع عملکردی و اندازه سازمان‌ها و کسب‌وکارها مراحل حسابرسی نیز ممکن است متفاوت باشند اما در کل مراحل زیر طی انجام حسابرسی داخلی انجام می‌شوند:

1. **تعیین اهداف حسابرسی:** نیاز سازمان، مسائل مالی و عملیاتی، مدیریت ریسک و نوع فعالیت سازمان در تعیین اهداف حسابرسی سازمان مؤثر هستند.
2. **برنامه‌ریزی حسابرسی:** برنامه‌ریزی حسابرسی شامل زمان‌بندی، منابع موردنیاز، تفکیک مسئولیت‌های افراد و فعالیت‌های مورد نیاز در هر مرحله است.
3. **ارزیابی ریسک و کنترل داخلی:** ریسک‌ها و موارد کنترلی سازمان در این مرحله مشخص می‌شوند تا نقاط ضعف عملکرد مالی سازمان شناسایی و اقدامات لازم برای تقویت و بهبود آنها اندیشیده شوند.
4. **جمع‌آوری اطلاعات:** مستندات، فرم‌ها، گزارش‌ها و اطلاعات دیگری که برای انجام حسابرسی لازم هستند در این مرحله جمع‌آوری می‌شوند.
5. **تحلیل و ارزیابی:** تمامی مستندات و اطلاعات توسط حسابرسان آنالیز می‌شوند تا مشکلات و نقاط ضعف و نقاط قابل بهبود شناسایی شوند.

6. **ارائه گزارش:** نتایج، پیشنهادات و توصیه‌های حسابرسان به مدیران ارشد سازمان به صورت گزارش ارائه می‌شود.

7. **پیگیری و اجرای پیشنهادها:** حسابرسان پیگیری پیشنهادهای خود برای بهبود شرایط و حل مشکلات را انجام می‌دهند.

اهداف حسابرسی داخلی چیست؟

حسابرسی داخل سازمانی یکی از مهم‌ترین عملیات کلیدی در پیش‌گیری از سوءاستفاده مالی تبدیل شده است. حسابرسی یک مهر تأیید بر فعالیت‌ها و تراکنش‌های مالی می‌زند تا بر مبنای آنها بتوان تصمیم‌گیری‌های سازنده و مؤثری در مدیریت هر کسب‌وکار و سازمان داشت. در مجموع می‌توان اهداف حسابرسی داخل سازمان را به موارد زیر خلاصه کرد:

- بهبود فرایند نظارت مالی در سازمان
- حفظ دارایی‌ها و بهینه‌سازی نیروی انسانی سازمان و کسب‌وکار
- اطمینان از صحت گزارش‌های مالی
- شناسایی نقاط هدررفت منابع مالی

حسابرسی داخلی چگونه انجام می‌شود؟

حسابرسان داخلی نیاز به دسترسی به تمامی مدارک و اسناد مالی سازمان و کسب‌وکار دارند. تمامی اشتباهات و اشکالات مالی در بررسی حسابرس داخلی مشخص می‌شوند. به همین منظور اولین مرحله از انجام حسابرسی سازمان با بررسی مستندات واحدهای مختلف آغاز می‌شود. جمع‌آوری حساب‌ها در تاریخی مشخص انجام می‌شود و حسابرس با دقت تمامی اسناد مالی و مالیاتی را بررسی می‌کند. حسابرسی مالیاتی با حسابرسی داخلی همسان نیست و شرایط دیگری دارد.

بررسی اسناد مالی در بخش‌های فروش و حسابداری فروش، انبار محصولات و حسابداری خزانه، بخش بازرگانی و منابع انسانی و حقوق و دستمزد انجام می‌شود. حسابرس داخلی فعالیت‌های مالی زیان‌ده را شناسایی و همچنین فاکتورها و قراردادهایی

که دچار ایراد هستند را از اسناد جدا می‌کند.

در نهایت چک‌لیست حسابرسی تکمیل می‌شود و گزارشی از نواقص و اولویت رسیدگی به آنها توسط حسابرس آماده شده و به مدیران جهت اصلاح امور ارائه می‌شود.

گزارش حسابرسی شامل چه مواردی است؟

یک گزارش کامل در حسابرسی داخلی سطوح و حوزه‌های ریسک را مشخص می‌کند. به طور کلی گزارش این حسابرسی شامل موارد زیر می‌شود:

- منابع و روش‌های انجام کار
- مراحل ارزیابی و کنترل‌های داخلی گزارش‌های مالی
- ارزیابی ریسک
- تعیین سطوح و حوزه‌های ریسک
- موارد مستعد بهبود در فرایندهای مالی، کنترل داخلی، تولید، تأمین، نگهداری و انبارداری، بازاریابی و فروش، منابع انسانی، مدیریت وجوه نقد و دارایی‌ها، چرخه فروش، چرخه خرید و چرخه موجودی
- تطبیق بودجه با عملکرد مالی سالانه
- صورت‌های مالی
- تعیین جایگاه شرکت در مقایسه با رقبای داخلی و خارجی

استانداردهای عملیاتی در حسابرسی داخلی

قانون استاندارد حسابرسی شامل سه دسته استاندارد اصلی است: استانداردهای عمومی و کیفی، عملکرد و اجرایی.

استانداردهای عمومی و کیفی به ویژگی‌های سازمان و حسابرسان داخلی می‌پردازد.

توصیف معیاری برای ماهیت فعالیت حسابرسی داخلی و کنترل کیفیت خدمات آن بر عهده استانداردهای عملکرد است.

استانداردهای اجرایی به استانداردهای عمومی عملیاتی نظیر رسیدگی به تقلب، حسابرسی انطباقی و ... می‌پردازد.

انواع حسابرسی داخلی

- **حسابرسی مالی:** بررسی و ارزیابی صحت و انطباق گزارش‌های مالی و حسابداری سازمان
- **حسابرسی انطباقی:** اطمینان از رعایت قوانین، مقررات، سیاست‌ها و دستورالعمل‌های داخلی و خارجی در کاهش ریسک‌های قانونی و جلوگیری از جریمه‌ها و مشکلات حقوقی
- **حسابرسی عملیاتی:** ارزیابی کارایی و اثربخشی فرایندهای عملیاتی سازمان جهت شناسایی فرصت‌های بهبود و بهینه‌سازی عملکرد عملیاتی در افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها
- **حسابرسی اجرایی:** بررسی پروژه‌های اصلی شرکت در امور قراردادها و جزئیات صورت‌حساب پیمانکاران
- **حسابرسی سیستم‌های اطلاعاتی:** بررسی امنیت، صحت و کارایی سیستم‌های فناوری اطلاعات در کاهش خطرات سایبری، افزایش کارایی سیستم‌ها و اطمینان از یکپارچگی و محرمانگی داده‌ها
- **حسابرسی یکپارچه:** ترکیب ارزیابی مالی و کنترلی با ارزیابی فناوری اطلاعات سیستم‌ها و زیرساخت‌های پشتیبانی
- **حسابرسی ویژه:** در مواقع ضروری و جهت اطمینان از صحت تمامی فعالیت‌های مالی شرکت جهت شناسایی یا پیشگیری از هرگونه تخلف و سوءاستفاده

منشور حسابرسی داخلی

منشور حسابرسی داخلی سندی رسمی در بیان محدوده وظایف و اختیارات واحد حسابرسی است. این منشور در هر دوره به رویت حسابرس می‌رسد و برای تصویب به هیئت‌مدیره و کمیته حسابرسی ارائه می‌شود. برخی از اجزای اصلی این منشور عبارتند از:

- هدف و مأموریت
- دامنه و محدوده
- اختیارات و مسئولیت‌ها
- حفظ استقلال و بی‌طرفی
- روش‌ها و استانداردها
- گزارش‌دهی
- ارزیابی و بهبود مستمر
- همکاری و هماهنگی

تفاوت حسابرسی داخلی با حسابرسی مستقل

حسابرسی داخلی و حسابرسی مستقل شباهت‌هایی با هم دارند اما نتایج آنها به کلی متفاوت است.

- حسابرسی داخلی سازمان توسط حسابرسان استخدام‌شده از سوی سازمان یا به

شکل برون سپاری انجام می شود اما حسابرسی مستقل از سوی بازرسان و حسابرسان مستقل از سازمان انجام می شود.

- تعیین اهداف و ریسک های آن هدف حسابرسی داخلی به عنوان یک فرایند درون سازمانی است اما حسابرسی مستقل به منظور بررسی تحریف ها، نواقص و مغایرت ها انجام می شود.
- حسابرسی داخلی سازمان به شکل مستمر انجام می شود اما حسابرسی مستقل در دوره های 6 ماهه و یک ساله و از سوی سازمان حسابرسی انجام می شود.
- گزارش حسابرسی برای مدیران سازمان است اما گزارش حسابرسی مستقل به دست سهام داران و ذی نفعان سازمان می رسد.
- گزارش حسابرسی داخلی تنها در داخل سازمان منتشر می شود اما حسابرسی مستقل گزارش خود را به سهام داران عام ارائه می کند.
- حسابرسی داخلی امری اختیاری است اما حسابرسی مستقل اجباری و الزامی است.

چارگون
chargoan.com

تفاوت حسابداری و حسابرسی

واژه‌های حسابداری و حسابرسی شبیه به هم به نظر می‌رسند و حتی ممکن است در مواردی به خاطر عدم آگاهی از مفاهیم آنها در جایگاه اشتباهی و به جای یکدیگر به کار روند.

حسابداری را می‌توان یک زبان تخصصی در کسب‌وکار دانست. گردآوری منظم و دقیق تراکنش‌های مالی و دسته‌بندی و ذخیره‌سازی اسناد و مدارک آنها از جمله اموری است که در حسابداری انجام می‌شود. هدف حسابداری تجزیه و تحلیل فعالیت‌های مالی و ارائه گزارش از فرایندهای مالی انجام‌شده به واحدهای مختلف در سازمان و شرکت‌هاست.

حسابرسی بررسی دقیق و بی طرفانه اسناد حسابداری شامل تمام مستندات تراکنش‌ها، دفاتر حساب و اسناد مختلف مالی است. هدف حسابرسی تأیید صحت تراکنش‌های مالی و پیش‌گیری و شناخت اشتباهات و تقلب‌ها یا دستکاری در حساب‌های مالی است.

سخن پایانی

رشد اقتصادی و گسترش فعالیت‌های خدماتی و تجاری و تولیدی موجب شده تا مدیران برای تصمیم‌گیری به گزارش‌های شفاف مالی در هر زمینه‌ای نیاز داشته باشند. حسابرسی و به ویژه حسابرسی داخلی برای این منظور به وجود آمده است. حسابرسی یک فعالیت بی طرف به منظور افزایش بهره‌وری سازمان است. حسابرس داخلی به کشف اشتباهات و حفظ دارایی یک سازمان کمک می‌کند. حسابرسی داخلی بیشتر جایگاهی مشاوره‌ای و همراهی در سازمان دارد و کمتر یک وظیفه عملیاتی به شمار می‌رود. حسابرسی داخلی در نهایت فرایندهایی که به اجرا می‌گذارد راهکارهایی را برای حل مشکلات یا بهبود وضعیت مالی سازمان ارائه می‌دهد.